

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Symbolum Sanctorum Patrum. Credo in vnum Deum Patrem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

SYMBOLVM APOSTOLORVM.

CREDO in Deum, Patrem omnipotentem, Creatorem celi & terra, Et in Iesum Christum, Filium eius unicum, Dominum nostrum: Qui conceptus est de Spiritu sancto, natus ex Maria Virgine: passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & sepultus: Descendit ad inferos: Tertia die resurrexit a mortuis: Ascendit ad celos: Sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis, Inde venturus est iudicare vivos & mortuos: Credo in Spiritum sanctum, sanctam Ecclesiam catholicam sanctorum communionem, remissionem peccatorum, carnis resurrectionem, vitam aeternam. Amen.

COMMENT. XVI.

CREDO In Deum.] Optime beatus Thomas 2. 2. q. 1. arti. 10. quem sequitur S. Antonius part. 4. tit. 8. c. 4. §. 3. Symbolum esse collectionem sententiarum fidei, quoniam in eo sint collectae illae sententiae, seu articuli ad fidem spectantes, quos necessarium est explicite credere; qui in sacra scriptura varijs locis dispersi continentur. Sunt autem eiusmodi symbola multa, ut paulo post dicemus: hoc tamen omnium est primum, & apposite valde dicitur, Apostolorum Symbolum, quia procul dubio illud Apostoli primum condiderunt, causam docet sanctus Clemens Papa in epistola ad Iacobum fratrem Domini in haec verba, Christus itaque resurgente, ascendente in caelum, missus sancto Spiritu, collata Apostolis scientia linguarum, adhuc in vno positi, symbolum quod fidelis nunc tenet Ecclesia, utriusque quod sensit dicendo, condiderunt, ut discedentes ab invicem hanc regulam per omnes gentes praedicarent. & paulo post; Symbolum enim Graece, Latine, collectio dicitur. Et hoc praedicti sancti Apostoli in ter se, per Spiritum sanctum salubriter (ut dictum est) condiderunt. Dicitur & indicium, quod per hoc, qui recte crediderit, indicatur. Haec tenus ibi.

Et sanctus Augustinus de tempore, sermone 181. de eodem ita scribit, Sancti Apostoli certam regulam fidei tradiderunt, quam secundum numerum Apostolicum, duodecim sententiarum comprehensum, symbolum vocauerunt, per quam credentes Catholicam tenerent veritatem, & per quam haeticam conuincerent prauitatem. Symbolum ergo tali ratione institutum maiores nostri dixerunt, tradunt enim quod post Ascensionem Domini, & Saluatoris nostri ad Patrem cum per aduentum Spiritus sancti discipuli eius inflammatis linguis omnium loqueretur ad singulas quasque nationes, ut Dei verbum praedicarent, iturum ac discessuri ab invicem, normam prius sibi futurae praedicationis in commune statuerunt, ne localiter ab invicem discedentes, diuersum vel dissoum praedicarent his, qui ad fidem Christi inuitabantur. Omnes igitur in vno positi, &

A Spiritu sancto repleti, breue suae praedicationis iudicium conferendo in vnum, quod sentiebat, vnusquisque computabat, atque hanc ita credentibus dandam esse regulam instituerunt. Haec tenus Augustinus.

Hoc symbolo Apostolorum totidem sententiarum diuinitus consignato, veluti acutissimo quodam gladio omnes haeticorum errores posse detruunci asserit Leo Papa eius nominis primus, epistola quadam, quae ad Pulcheriam Augustam in haec verba. Si quidem ipsius Catholici symboli breuis & perfecta concessio, quae duodecim Apostolorum, totidem est signata sententiarum, tam instructa sit munitione caelesti, ut omnes haeticorum opiniones solo ipsius possint gladio detruunci. Cuius symboli plenitudinem, si Eutyches puro & simplici voluisset corde concipere, in nullo a decretis sacratissimi Niceni concilij deuiaret, ut contra Apostolicam fidem, quae non nisi vna est, nullum se ingenium, nullum eleuaret eloquium. Haec tenus ille. Hoc symbolum pulchre interpretatur sanctus Augustinus tom. 3. lib. de fide & symbolo. item tom. 9. de Symbolo ad catechumenos libris quatuor & tom. 10. de tempore, sermone 115. & sanctus Thomas quodam opusculo de hac re conscripto incipiente, primum, quod est necessarium.

SYMBOLVM SANCTORVM PATRVM.

CREDO in vnum Deum, Patrem omnipotentem, factorem caeli & terra, visibilium omnium & inuisibilium: Et in vnum Dominum Iesum Christum filium Dei vnigenitum: Et ex patre natum, ante omnia saecula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, Genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt, Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de caelis, Et incarnatus est de Spiritu sancto, ex Maria virgine: Et homo factus est: Crucifixus etiam pro nobis, sub Pontio Pilato: passus & sepultus est: Et resurrexit tertia die, secundum scripturas. Et ascendit in caelum, sedet ad dexteram Patris: & iterum venturus est cum gloria iudicare vivos & mortuos: cuius regni non erit finis: Et in Spiritum sanctum Dominum, & viuificantem: qui ex Patre filioque procedit: Qui cum Patre & Filio simul adoratur, & conglorificatur: qui locutus est per Prophetas: Et vniam sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam: Confiteor vnum baptisma in remissionem peccatorum: Et expecto resurrectionem mortuorum: Et vitam venturi saeculi. Amen.

COMMENT. VI.

CREDO in vnum Deum Patrem omnipotentem.] Cum praeter Symbolum Apostolorum, de quo paulo antea dictum est, extent duo alia symbola, Nicenum & Constantinopolitanum

Symbolo vincuntur haetici.

Symbolum sancti Patrum, quod dicitur, vbi conditum

Manet Ch...
fres in spe...
bus sacrae...
e alibus a...
bus sacrae...
matum.

Symbolum
Apostolorum
eius codicum.

num; & utrumque eadem serie verborum videatur esse ordinatum: dubium videri posset, quod ex illis vocet hic Eymericus symbolum sanctorum patrum; sed nos Symbolum Nicæni concilij hic dicitur sanctorum patrum credimus: & ita etiam S. Anton. sentit, part. 4. tit. 8. cap. 4. §. 3. quod fuit conditum contra Arrium in synodo Nicæna, & à 318. Episcopis subscriptum & confirmatum, de quo Nicephorus Callistus lib. 8. c. 17. scribit ita: Productus est in medium Arrius, atque de eis, quæ ab ipso in quæstionem deducta fuerant, diligens & accurata disquisitio facta. In primis vero cauebatur, ne temere atque præcipitanter in alterutram partem sententiæ proferrentur. & paulo infra. Sed enim confessio fidei à trecentis & decem octo episcopis in scriptum relata, atque ab eisdem, & simul à sapientissimo Constantino annotationibus confirmata, quæ etiam nunc Ecclesijs olim tradita obtinet, de verbo ad verbum sic habebat: Credimus, in vnum Deum, &c. Cui itaque absolute & simpliciter dicitur aut nominatur symbolum sanctorum Patrum, per excellentiam symbolum Nicænum intelligendum esse crederem: quamquam & symbolum Constantinopolitanum intelligi etiam videri possit, propter Decretum concilij I. oletani III. cap. 2. ubi id symbolum in Missarum sollempnitatibus iubetur recitari.

Hoc ipsum Symbolum eadem fere serie verborum, & sententiâ penitus eadem seruata, in synodo Constantinopolitana prima, habita à centumquinquaginta Episcopis sub Theodosio maiore, æra 419. aduersus Macedonium repetitum fuit & ordinatum. idem autem Symbolum, siue Nicænum, siue Cōstātinopolitanum (quia ut dixi non differunt) in multis concilijs repetitum est, veluti, in sexta synodo Constantinopolitana actio. 17. in concilio Calcedonensi actio. 2. & alibi sæpe.

In his Symbolis illud est diligenter obseruandum quod notat sanctus Thomas 1. par. quæst. 36. art. 2. ad 2. argumentum, & sanctus Anton. 4. part. tit. 8. ca. 4. §. 1. videlicet, in vno explicatius & apertius quæpiam tradi, quam in alio; non tamē cōdebatur nouum Symbolum: ait enim sanctus Thomas in singulis fere concilijs institutum fuisse Symbolum aliquod propter aliquem errorem, qui in eo concilio dānabatur; sequens tamen conciliū nen faciebat aliud symbolum quā primū; sed id quod implicite cōtinebatur in vno symbolo, in alio explanabatur contra hereses insurgentes. quod ipsum sæpe alibi repetit, & præsertim, 2. 2. quæst. 1. art. 9. & lib. 3. sent. dist. 25. quæst. 2. art. 2.

Hinc intelliges mentiri Græcos, qui asserunt ea verba, filioque, addita esse perperam à Latinis, cum in antiquis Symbolis non reperiantur: quia enim olim is error de processione Spiritus sancti nondum erat exortus, non oportuit in Symbolo id ampliari & declarare. Iam quod ea verba non sint additio, sed expositio eius quod inerat, diuinitus declarat concilium Florentinum sub Eugenio III. sessio. 6.

De his Symbolis multa fit à sacris Doctoribus & approbatis concilijs passim mentio.

Cur & quando Symbolū in Ecclesijs cantari cœperunt.

A Id vero nullo modo est præmittendum, quod quidam sentiunt, nempe hæc symbola in Ecclesijs, orientalibus ad mentes hominum in fide confirmandas inter Missarum sollempnia iussa esse recitari, quo tempore Arrii, Sabellij, & cæterorum hæreses, pacem & fidem orientalium Ecclesiarum perturbabant: inde vero ad Ecclesias occidentales eam consuetudinem peruenisse; & in Hispania in concilio Toletano tertio sub Pelagio Papa eius nominis secundo, æra 627. celebrato, cautum est, vt Symbolū hoc in Ecclesijs recitaretur ad corroborandas inualidas hominum mentes, vt in decretis eius concilij, cap. 2. scriptum est. Cæterum verisimilius alij putant, in quibus est Franciscus Feuardentius apud Franæum lib. 2. c. 2. Iam Apostolos ipsos Symbolum decantasse dum sacrosancta Eucharistiæ mysteria celebrarent, vt colligitur ex Dionysio Areopagita cap. 3. ecclesiast. hierarchie. Optimo autem consilio hæc recitauit Eymericus, quia maxime ad institutum suum spectant, cum potissimum his fides fundetur & fulciatur.

REGVLA FIDEI BEATI Athanasij Episcopi ab Ecclesia approbata.

C **Q**UICVNQVE vult saluus esse, ante omnia opus est, vt teneat Catholicam fidem; Quam nisi quisque integram, inuiolatamque seruaauerit, absque dubio in æternum peribit. Fides autem catholica hæc est: vt vnum Deum in Trinitate, & Trinitatem in vnitatem veneremur. Neque cōfundentes personas, neque substantiam separantes. Alia est enim persona Patris, alia Filij, alia Spiritus sancti: Sed Patris, & Filij, & Spiritus sancti vna est diuinitas, aqualis gloria, coæterna maiestas. Qualis Pater, talis Filius, talis Spiritus sanctus. Increatus Pater, increatus Filius, increatus Spiritus sanctus. Immenus Pater, immensus Filius, immensus Spiritus sanctus. Aeternus Pater, æternus Filius, æternus Spiritus sanctus. Et tamen non tres æterni, sed vnus æternus. Sicut non tres increati nec tres immensi, sed vnus increatus, & vnus immensus: similiter omnipotens Pater, omnipotens Filius, omnipotens Spiritus sanctus. Et tamen non tres omnipotentes, sed vnus omnipotens. Ita Deus Pater, Deus Filius, Deus Spiritus sanctus. Et tamen non tres Dii, sed vnus est Deus. Ita Dominus Pater, Dominus Filius, Dominus Spiritus sanctus. Et tamen non tres Domini, sed vnus est Dominus. Quia sicut sigillatim vnamquamque personam Deum ac Dominem confiteri Christiana veritate compellimur: Ita tres Deos aut Domines dicere, catholica religione prohibemur. Pater à nullo est factus, nec creatus, nec genitus. Filius à Patre solo est, non factus, nec creatus, sed genitus. Spiritus sanctus, à Patre & filio, non factus nec creatus, nec genitus, sed procedens. Vnus ergo Pater, non tres Patres, vnus Filius, non tres Filij; vnus Spiritus sanctus, non tres Spiritus sancti. Et

Athanasij
gula
cæ,
quos
quis
fuit.